

TVIRTINU

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininkė

Edita Janušienė

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IŠVADA

2024-01-09 Nr. 109-19
Vilnius

1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas KPT nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas).	Korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas buvo atliktas Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) ir apskričių valstybinėse mokesčių inspekcijose (toliau – AVMI) šiose Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) veiklos srityse: 1. Personalo valdymas; 2. Viešieji pirkimai; 3. Projektų valdymas; 4. Turto valdymas ir priežiūra; 5. Informacinių sistemų naudojimas; 6. Mokesčių mokėtojų veiklos stebėseną; 7. Valstybei perduotino turto administravimas ir realizavimas. KPT atliktas VMI iniciatyva, vadovaujantis VMI prie FM viršininko 2023 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. V-399 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo Valstybinės mokesčių inspekcijos veiklos srityse“.
2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą	VMI prie FM Vidaus saugumo skyriaus vedėja Inesa Gineitienė; VMI prie FM Vidaus saugumo skyriaus vyriausioji specialistė Loreta Švelginienė; VMI prie FM Vidaus saugumo skyriaus vyriausioji specialistė Asta Sadauskė; VMI prie FM Vidaus saugumo skyriaus vyriausioji specialistė Agnė Meištienė; Vilniaus AVMI Administravimo ir personalo skyriaus vyriausioji specialistė Karolina Ivaškevičienė; Vilniaus AVMI Administravimo ir personalo skyriaus vyriausioji specialistė Rita Striuogaitienė; Kauno AVMI Administravimo ir personalo skyriaus vyriausioji specialistė Asta Adomaitytė; Kauno AVMI Kontrolės departamento Pažeidimų vertinimo ir pastabų nagrinėjimo skyriaus vyriausioji specialistė Vaida Petraitienė;

	Klaipėdos AVMI Administravimo ir personalo skyriaus vyriausiasis specialistas Marius Čėponas; Panevėžio AVMI Administravimo ir personalo skyriaus vyriausioji specialistė Eglė Stravinskienė; Šiaulių AVMI Administravimo ir personalo skyriaus vyriausioji specialistė Sandra Nagevičiūtė.					
3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas. Analizuotas laikotarpis.	KPT vertinimas pradėtas 2023-09-29, baigtas 2023-12-29. Analizuotas laikotarpis nuo 2021-01-01 iki 2023-06-30.					
4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą. Rizikos formuluojamos pagal trijų punktų taisyklę: JEIGU <prielaida> TAI <įvykis> TODĖL <poveikis VMI>						
POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20 R _{3.1} ; R _{6.1}	25
	Kritinis	4	8	12 R _{7.1}	16 R _{2.1} ;	20
	Pastebimas	3	6 R _{2.2}	9	12 R _{7.2}	15 R _{1.3}
	Žemas	2 R _{4.1} ; R _{5.1} ;	4 R _{1.1} ; R _{1.2}	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						
4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)				Projektų valdymo veiklos srities rizika R _{3.1} – Jeigu administruojant Europos Sąjungos projektus (VMI ir/ar tarpinstitucinius), bus neužtikrinta sukčiavimo ir dvigubo finansavimo prevencija ir taikomų priemonių kontrolė, tai galimas netinkamas ir neskaidrus projektų valdymas bei finansinės paramos įsisavinimas, todėl bus neracionaliai naudojamos valstybės ir ES biudžetų lėšos bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=5; T=4. Rizikos lygis: R=TxP; R _{3.1} =20 Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip katastrofinis, kai patiriama didelių papildomų ir (ar) biudžete nenumatytų finansinių išlaidų, susijusių su korupcijos rizikų poveikiu.		

	Tikimybė vertinama kaip aukšta, nes analizuotu laikotarpiu Europos Komisijos Ekonomikos ir finansinių reikalų generalinių direktoratai atliko „Naujos kartos Lietuva“ auditą (nustatyti nežymūs veiklos trūkumai, pateiktos rekomendacijos). Mokesčių mokėtojų veiklos stebėsenos rizika R_{6.1} – Jeigu VMI valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), darys neigiamą poveikį kolegų priimamiems sprendimams rengiant atsakymus užsienio mokesčių administracijoms bei vykdant mokesčių mokėtojų veiklos stebėseną, tai galimi prekybos poveikiu ir papirkimo atvejai, todėl galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=5; T=4. Rizikos lygis: $R=T \times P$; R_{6.1}=20 Rizikos poveikis vertinamas kaip katastrofinis, nes analizuotu laikotarpiu buvo padaryta žala VMI reputacijai. Tikimybė vertinama kaip aukšta, nes analizuotu laikotarpiu buvo nustatytas 1 (vienas) korupcinio pobūdžio teisės pažeidimo atvejis. Viešųjų pirkimų veiklos srities rizika R_{2.1} – Jeigu organizuojant viešuosius pirkimus labai skubama ir/arba nepadaroma išsami pirkimo poreikio analizė (ar paslauga (prekė) būtina VMI), išsami tiekėjų, vykdytojų rinkos analizė, tai atsiranda rizika ir galimybė organizuoti neskaidrius pirkimus, proteguojant konkrečius tiekėjus, vykdytojus, todėl gali būti įsigyjamų netinkamos kokybės prekės, paslaugos bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=4; T=4. Rizikos lygis: $R=T \times P$; R_{2.1}=16 Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip kritinis, kai aiškinantis aplinkybes ilgėja atliekamų funkcijų laikas bei padaroma didelė žala VMI reputacijai. Tikimybė vertinama kaip aukšta, nes analizuotu laikotarpiu buvo gauta pretenzija vykdant pirkimo procedūras (korupcinio pobūdžio atvejų nenustatyta).
4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	Personalo valdymo rizika

	R_{1.3} – Jeigu darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis ir teikiantiems viešojo administravimo paslaugas, nebus numatyta pareiga deklaruoti privačius interesus, tai gali atsirasti nevaldomų interesų konfliktų, todėl kilę interesų konfliktai gali paveikti VMI įvaizdį ir reputaciją. P=3; T=5. Rizikos lygis: $R=TxP$; R_{1.3}=15 Rizikos poveikis vertinamas kaip pastebimas, nes, kilus interesų konfliktams, skiriama daugiau nei įprastai laiko interesų konfliktų valdymui bei daroma žala VMI reputacijai. Tikimybė vertinama kaip labai aukšta, nes VMI yra darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kurių funkcijos yra susijusios su administracinių sprendimų rengimu ir/ar priėmimu bei viešųjų paslaugų teikimu. Valstybei perduotino turto administravimo ir realizavimo rizika R_{7.1} – Jeigu bus nepakankamai aiškiai reglamentuota konfiskuotų transporto priemonių individualaus vertinimo kainų nustatymo tvarka, tai atsiras galimybė du kartus sumažinti transporto priemonės pardavimo kainą dėl tariamų trūkumų, todėl galimi finansiniai nuostoliai valstybei dėl per pigiai parduotų konfiskuotų transporto priemonių bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai (dėl neskaidrių ir galimai su korupcijos požymiais susijusių veiksmų). P=4; T=3. Rizikos lygis: $R=TxP$; R_{7.1}=12 Rizikos poveikis vertinamas kaip kritinis, nes patiriamos papildomos, nenumatytos išlaidos ir (ar) trikdoma viešojo sektoriaus subjekto veikla, ilgėja atliekamų funkcijų laikas, daroma žala VMI reputacijai. Tikimybė vertinama kaip vidutinė, nes analizuotu laikotarpiu buvo gauta pranešimų, susijusių su šia veiklos sritimi (korupcinio pobūdžio atvejų nenustatyta). R_{7.2} – Jeigu nebus aiškiai reglamentuota patikrinimuose nustatytų rezultatų ir pažeidimų fiksavimo tvarka, tai atsiras galimybė piktnaudžiavimui bei netinkamam rezultatų ir pažeidimų fiksavimui, todėl bus priimti neteisingi (neobjektyvūs) sprendimai bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai.
--	--

	P=3; T=4. Rizikos lygis: $R=TxP$; $R_{7.2}=12$ Rizikos poveikis vertinamas kaip pastebimas, nes dėl pasikartojančių pranešimų, kurie susiję su galimai netinkamais VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmais, daroma žala VMI reputacijai. Tikimybė vertinama kaip vidutinė, nes analizuotu laikotarpiu buvo gauta pasikartojančių pranešimų, skundų, pretenzijų, susijusių su šia veiklos sritimi (korupcinio pobūdžio atvejų nenustatyta). Viešųjų pirkimų rizika R_{2.2} – Jeigu bus nepakankama viešųjų pirkimų vidaus kontrolė ir nevaldomi interesų konfliktai, tai galimas piktnaudžiavimas procedūromis, šališki darbuotojų, atsakingų už viešųjų pirkimų inicijavimą, organizavimą ar vykdymą, sprendimai, todėl bus neracionaliai naudojami biudžeto asignavimai bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=3; T=2. Rizikos lygis: $R=TxP$; $R_{2.2}=6$ Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip pastebimas, nes gali būti patiriama papildomų ir (ar) biudžete nenumatytų finansinių išlaidų, skiriama daugiau nei įprastai laiko aiškinti įvykių aplinkybėms bei padaroma žala VMI reputacijai. Tikimybė vertinama kaip žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų.
4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	Personalo valdymo rizikos R_{1.1} – Jeigu nebus aiškiai reglamentuota darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimo procedūra, tai paprastesnė priėmimo į darbą tvarka gali sudaryti sąlygas priimti ne tiek kompetentingus, tačiau tam tikrais ryšiais (giminystės, draugystės, priklausomybės politinei organizacijai, asociacijai ar kitais) susijusius asmenis, todėl tokie darbuotojai gali būti lengviau paveikiami neteisėtos įtakos bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=2; T=2. Rizikos lygis: $R=TxP$; $R_{1.1}=4$ Rizikos poveikis vertinamas kaip žemas, nes supaprastinta (neorganizuojant konkursų)

	priėmimo tvarka taikoma ne vadovaujančioms pareigybėms. Tikimybė vertinama kaip žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų. R_{1,2} – Jeigu nebus užtikrinamas skaidrumas ir nebus viešinama informacija apie valstybės tarnautojų ir darbuotojų skatinimo ir motyvavimo priemonių pagrįstumą, tai atsiras galimybė taikyti išskirtines skatinimo ir motyvavimo priemones, todėl sumažės darbuotojų pasitikėjimas VMI bei galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=2; T=2. Rizikos lygis: $R = T \times P$; R_{1,2} = 4 Rizikos poveikis vertinamas kaip žemas, nes VMI veikla paveikiama nežymiai, skiriamas papildomas laikas vidinei kultūrai gerinti. Tikimybė vertinama kaip žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų. Turto valdymo ir priežiūros rizika R_{4,1} – Jeigu VMI valstybės tarnautojai ir darbuotojai tarnybinį transportą panaudos asmeniams poreikiams tenkinti, tai galimi neigiami atsiliepimai ir pranešimai žiniasklaidoje, todėl galima neigiama įtaka VMI įvaizdžiui ir reputacijai. P=2; T=1. Rizikos lygis: $R = T \times P$; R_{4,1} = 2 Rizikos poveikis vertinamas kaip žemas, nes VMI veikla paveikiama nežymiai, skiriama laiko pranešimams ar skundams nagrinėti. Tikimybė vertinama kaip labai žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų. Informacinių sistemų rizika R_{5,1} – Jeigu bus nepakankama VMI duomenų tvarkymo priežiūra ir kontrolė, tai bus galimas VMI duomenų naudojimas ne tarnybos funkcijoms atlikti, todėl galimas neteisėtas duomenų atskleidimas, perdavimas, pardavimas / pirkimas (korupcinės apraiškos), ir galimos Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos baudos ir žala valstybės biudžetui bei neigiama įtaka VMI reputacijai.
--	---

	$P=2$; $T=1$. Rizikos lygis: $R=TxP$; $R_{5.1}=2$ Rizikos poveikis vertinamas kaip žemas, nes pranešimuose, kurie susiję su galimais netinkamais VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmais, nenustatytas korupcinis pobūdis. Tikimybė vertinama kaip labai žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų.
Kita informacija	
5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo	Siūloma rizikos mažinimo priemonė personalo valdymo srityje: 1. Pateikti rekomendacijas darbuotojams, kurie dirba pagal darbo sutartis ir neprivalo Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus, tačiau atlieka viešojo administravimo funkcijas. Siūlomos rizikų mažinimo ir nustatytų jų veiksmų pašalinimo priemonės viešųjų pirkimų srityje: 1. Atlikti interesų konflikto prevencijos pareigų vykdymo patikrinimą ir nustatyti, ar viešuosiuose pirkimuose priimant sprendimus dalyvavę darbuotojai tinkamai vykdė savo pareigas pranešti, deklaruoti apie interesų konfliktus ir nusišalinti. 2. Pateikti rekomendacijas dėl nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų pasirašymo visiems darbuotojams, kurie neprivalo Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus, tačiau bet kokia forma dalyvauja vykdant pirkimo procedūras (pasirašo, peržiūri, derina ar tvirtina dokumentus). 3. Inicijuoti teisės aktų tikslinimą dėl pirkimo poreikio formavimo, gautų pretenzijų nagrinėjimo, pirkimų iniciatoriaus identifikavimo bei viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių asmenų funkcijų ir atsakomybių nustatymo. Siūlomos rizikos mažinimo ir nustatytų jos veiksmų pašalinimo priemonės projektų valdymo srityje: 1. Papildyti VMI projektų valdymo taisyklės nuostatomis dėl sukčiavimo ir dvigubo finansavimo prevencijos ir paskirti atsakingus asmenis, kurie atliktų periodinę sukčiavimo ir dvigubo finansavimo kontrolę pagal parengtą specialų klausimyną 2. Organizuoti mokymus, skirtus valstybės ir/ar ES biudžetų lėšomis finansuojamus projektus

	vykdantiems darbuotojams, sukčiavimo prevencijos ir rizikos vertinimo bei valdymo temomis. 3. Papildyti Finansų kontrolės taisyklės Finansų skyriaus valstybės tarnautojų ir darbuotojų atsakomybe užtikrinti, kad būtų išvengta pakartotinio ar dvigubo to paties projekto finansavimo valstybės ir/ar ES biudžetų lėšomis (nurodyti konkrečias priemones). 4. Parengti Nešališkumo deklaracijos formą ir ją teikti pasirašyti darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, kurie neprivalo nustatyta tvarka deklaruoti privačių interesų, tačiau bet kokia forma dalyvauja įgyvendinant projektus. 5. Atlikti interesų konflikto prevencijos pareigų vykdymo patikrinimą ir nustatyti, ar projektų valdyme priimant sprendimus dalyvavę valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, tinkamai vykdė savo pareigas pranešti, deklaruoti apie privačius interesus ir nusišalinti. 6. Pagal Europos Sąjungos finansuojamų projektų finansavimo sutartis informaciją apie VMI vykdomus projektus viešinti VMI internete ir / arba intranete bei VMI patalpose. 7. Užtikrinti, kad būtų skelbiama informacija apie atliktus Europos komisijos, Valstybės kontrolės, kitus išorės bei vidaus audito rezultatus ir nustatytus pažeidimus. Siūlomos rizikos mažinimo ir nustatytų jos veiksnių pašalinimo priemonės mokesčių mokėtojų veiklos stebėsenos srityje: 1. Patikslinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. lapkričio 3 d. įsakymą Nr. V-485 „Dėl Apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos valstybės tarnautojo, atsakingo už tarptautinio administracinio bendradarbiavimo darbo apskrities valstybinėje mokesčių inspekcijoje koordinavimą, tipinių funkcijų sąrašo patvirtinimo ir atsakingų asmenų paskyrimo“ dėl Tipinių funkcijų sąrašo reikalingumo ir/ar kontaktinių asmenų paskyrimo, funkcijų ir atsakomybės, kad būtų užtikrintas atsekamumas, kuris darbuotojas už kurį proceso etapą ar veiksmą yra atsakingas. 2. Supažindinti (perduoti žiniai per DODVS) kontaktinius asmenis, su Abipusės pagalbos ir keitimosi informacija su užsienio valstybių mokesčių administracijomis taisyklėmis. 3. Papildyti administracinių padalinių nuostatus funkcijomis, susijusiomis su keitimosi informacija su užsienio valstybių mokesčių administracijomis darbų organizavimu, koordinavimu ir kontrole. 4. Papildyti kontaktinių asmenų pareigybų aprašymus funkcijomis, susijusiomis su keitimosi
--	---

	informacija su užsienio valstybių mokesčių administracijomis darbų organizavimu, koordinavimu ir kontrole. 5. Patikrinti, kaip vykdomas procedūroje „04.05.04 Paklausimų gavimas iš užsienio valstybių“ numatytas reikalavimas apie rizikingus mokesčių mokėtojus informuoti VMI prie FM APAD. 6. Atlikti VMI prie FM kontaktinių asmenų paskyrimo, funkcijų ir atsakomybės vertinimą, kad būtų užtikrintas atsekamumas, kuris darbuotojas už kurį proceso etapą ar veiksmą yra atsakingas. Siūlomos rizikų mažinimo priemonės valstybei perduotino turto administravimo ir realizavimo srityje: 1. Parengti teisės akto, reglamentuojančio valstybei perduotų transporto priemonių vertės nustatymo tvarką, pakeitimą (priemonė įgyvendinta KPT nustatymo laikotarpiu). 2. Priemonės, numatytos vidaus audito rekomendacijų įgyvendinimo plane.
6. Kitos pastabos	Nėra.
7. Priedai	Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvados priedai:* Nr. R_{2.1} (viešųjų pirkimų srityje); Nr. R_{3.1} (projektų valdymo srityje); Nr. R_{6.1} (mokesčių mokėtojų veiklos stebėsenos srityje).
Išvadą parengęs asmuo:	VMI prie FM Vidaus saugumo skyriaus vyriausioji specialistė Loreta Švelginienė

*viešai neskelbiama.